

כעורת
השם
יתברך

ספר

הערב רב

וכל המסתעף
חלק ט"ז

מנהיגי הדור האחרון

ילקוט מאמרים דיבורי נבואה
ורוח הקודש מצדיקים
הקודמים מה שנבאו על
מנהיגי הדור האחרון הלזה
בעיקבתא דמשיחא.

יוצא לאור בעזהש"ית על ידי
הוצאת "ועד גילוי פני הערב רב"

* * *

טבת תשס"ה לפ"ק

עיה"ק ירושלים תובב"א

מנהיגי הדור האחרון

ילקוט מאמרים דיבורי נבואה ורוח הקודש
מצדיקים הקודמים מה שנבאו על מנהיגי
הדור האחרון הלזה בעיקבתא דמשיחא

א.

חזון הבעל שם טוב הקדוש זי"ע אשר חזה על
מנהיגי הדור האחרון

בעיקבתא דמשיחא יהיו רבי"ס כארבה לרוב – הם יעכבו את
הגאולה – יגרמו פירוד לבבות ושנאת חנם ומדות רעות-
מאוד צריך לדקדק אם הרבי הוא משורש רחמנים או
משורש פרה ראש ולענה

כתב בספר הקדוש אוצר החיים (בחומש היכל הברכה) להנה"ק
מקאמרנא זצללה"ה פרשת תצא מצות שליח הקן וז"ל: ומעתה
תדעו אחיי, שעיקר השמירה בפה עליון ותחתון, ולא כמו שנתפשט מנהג
הרע שבכל פנה ובכל עיר ועיר יש רבי, ומי שהוא מכת של רבי זה מדבר
סרה ופוער פיו לכלי חק על רבי שבעיר אחרת.

שמעתי ממורי וחמי שהיה תלמיד מובהק מרבינו הקדוש הצדיק
מוה"ר יחיאל מיכל מזלאטשוב שפעם אחת נסע מרן אלוקי
קודש קדשים אור שבעת הימים רבינו ישראל בעל שם טוב על הדרך
והלך אל היער להתפלל מנחה, וראו התלמידים שמכה ראשו מאוד
באילן וצועק ובוכה צעקות משונות ובכיה רבה והמה ראו כן תמהו
ושאלו פה קדוש מה זה ועל מה זה, והשיב שצפה ברוח קדשו על
הדורות שיהיו סמוכים למשיח וראה שיהיו רביים כארבה לרוב והם הם
יעכבו את הגאולה מלשלח האם מעל הבנים בכללות, ופשוט כי גורם
פירוד לבבות ושנאת חנם ואינו מלמד להסרים למשמעתו מדות טובות
וישרות ודרכי עבודה, ובפרט חלילה לדבר סרה נגד איזה צדיק או גדול
הדור או אפילו על שום בר ישראל המוחזק במצוות, והם מלמדים

בהיפך לעשות חוכא וטילולא מכל מי שאינו נוסע לרבי שלו וזה גורם פירוד לבבות ושנאת חנם ואריכות הגלות, ומאוד צריך לדקדק בדור הרע הזה מענין התדבקות הצדיקים אף על פי שהזהרתי כמה פעמים לדבק עצמו בצדיק הדור כי זה כל האדם ובלבד שיהיה באמת ובלב תמים כדי לקבל מלכות שמים, וצדיק הדור מעלה נפשו להאיר בהארה נפלאה בתורה ומצוות כמו שראינו בעינינו פעולות נסיעות אל הצדיקים, אבל בדור הרע הזה מאוד צריך לשמור נפשו, כי הרבה נוסעים כי בהפקירא ניהא לו לפרוק ממנו עול תורה ומצוות וכיוון שמקבל שם חסיד ועוזת פנים אז פורק עול תורה ומצוות לגמרי, ולכן תדקדק מאוד מעין נסיעה אם הרבי משורש בני ישראל רחמנים או משורש פורה ראש ולענה ותשמור פיך מלדבר סרה אם לא על מפורסם ברשעו, ואל תאשים אותי שדברתי עד כה מה שאין דרכי כי כך נצטויתי בחלום הלילה, עכ"ל"ק.

ב.

**נבואת הבעל שם טוב הנ"ל בנוסח אחר: יהיו
הרבה רבי"ס רמאים כמו עלי האילנות - הסימן
להכיר צדיק אמת אם נזהר משקר עד קצה
האחרון – צריך תפלה הרבה להנצל ממנהיג
שקר**

מהרה"ק ר' ירחמיאל מפרשיסחא זי"ע

שומר נפשות חסידיו מיד רשעים יצילם, פירוש קדוש אחד דהנה מי שנוסע לאיזה צדיק הוא צריך לתהות על קנקנו בשבע חקירות ובשבע בדיקות אם הוא צדיק אמת, ובפרט בעיקבתא דמשיחא אשר כבר ניבא הבעל שם טוב הק' זי"ע בעת שהלך עם תלמידיו בדרך והיה

שם הרבה אילנות אשר היו ממולאין בעלין הרבה אשר לא יוכל לספר והכה הבעל שם טוב הקדוש זי"ע את ראשו באילנות, ושאלו לו תלמידיו למה הוא עושה כן, והשיב הקדוש שתדעו שבעיקבתא דמשיחא יהיה אנשים שמכנים את עצמם בשם רבי ויהיו מרמאים ומטעים את הבריות הרבה כמו אלו העלין (וזקני הרבי ירחמיאל הק' זי"ע גם כן אמר על האופן) והסימן בזה הוא אם אחר הבדיקה יתוודע לך שהוא נזהר משקר עד קצה האחרון, אזי תדע שהוא צדיק, ובאם תשמע ממנו איזה דיבור של שקר, אזי למעה"ש הרחק את עצמך מעל גבולו כי הוא מצד הסטרא אחרא וצא טמא תאמר לו, ואל תשמע אליו כלל, כי אין לו חלק באלוקי ישראל, ואף אם יראה לך אותות ומופתים אל תאבה לו (ועיין באילנא דחיי פרשת תזריע ובמטעמי יצחק שם) והנה האדם צריך להפיל תפילה ותחינה לפני השי"ת שלא יבלה ייו לריק חס ושלום אצל צדיק שאיננו מסטרא דקדושה, ואזי השי"ת מצילו מכד"ר, וזה שאמר הכתוב שומר נפשות חסידיו מיד רשעים, אותן הרבנים שהם רשעים כי כל מי שאינו נפרש משקר לגמרי הוא רשע רחמנא ליצלן, והשי"ת ישמור את חסידיו שלא יבאו לרמאי כזה רק שיזכו אל צדיק האמת.

(ספר אור הנר – ענינים נוראים דף י"ג)

ג.

עוד מהרה"ק ר' ירחמיאל מפרשיסחא זי"ע

**הבעל שם טוב עבר פעם ליד אילן עמוס עלים ונענה:
פאר משיח'ן וועלן זיין פאלשע רבי'ס אזויפיל וויפל
בלעטלאך סאיז דא אויפן בוים.**

הבעל שם טוב עבר פעם ליד אילן עמוס עלים ונענה: פאר משיח'ן
וועלן זיין פאלשע רבי'ס אזויפיל וויפל בלעטלאך סאיז דא

אויפן בוים.

(סיפורי מרן הרמ"ח עמוד כ"ה, מהרח"ק ר' מאטיל מסלאנים זצ"ל)

ד.

**נבואת הבעל שם טוב הקדוש בשינוי קצת –
יהיו רעבי'ס כמו יאק מאק - רוב צרות ישראל
בא על ידיהם**

אך עתה בעקבותא דמשיחא חוצפא יסני והיוקר יאמרי אני אמלוך, ומרן הקדוש קודש הקדשים רוח אפינו משיח ה' הריב"ש טוב בעת תפילת מנחה בדרך פעם אחת הכה בראשו ומרט שערו ואמר אחר כך שראה ברוח קדשו שקרוב לימי המשיח יהיה (רביעם יאק מאק) ועל ידי זה נאבדה האמונה, והקץ מתארך, וכמעט רוב צרות ורעות של ישראל בא מן זה השתררות וביטול תורה ותפלה ודרכים עקומים עקושות להיות לו דרך מעוקם, ומעקש דרכיו להתפלל שחרית ארבע שעות אחר חצות ומנחה שלשה שעות בלילה, ואשרי המדבק עצמו לצדיק אמת אשר ראשות בשמי השמים עליונים בהארות אור אין סוף.

חיבל הברכה – פרשת פקודי – דף שי"ח

(א"ה עיין דברי תורה להרה"ק ממונקאטש מהד"ת א' ט"ז שהביא זאת בזה הלשון: שהבעל שם טוב ראה ברוח הקודש מה שיהיה בדורות האחרונים רביים בזה הלשון: יאק מאק (כמו שזמשיין) הרבה מאוד והמה יהיה מעכבים הגאולה, עד כאן דברותיו הקדושים.

ה.

בשם הבעל שם טוב זי"ע

קודם ביאת המשיח יהיו רבי'ס רשעים גמורים – דוד המלך עליו השלום התפלל שהשי"ת ישמור נפשות חסידיו מהם

[ואומרים בשם (הבעל שם טוב זי"ע) שאמר שקודם ביאת המשיח יהיה רבנים ואדמורי"ם שיהיו רשעים גמורים, ועל התמימים שלא יכרכו אחריהם חס ושלום, התפלל דוד המלך עליו השלום שומר נפשות חסידיו מיד רשעים יצילם, וד"ל]. וגם יתברכו בעולם שוטים ושקרנים שיסייעו להם הרבה מאוד.

(אשרי האיש דף מ"ט למחר"א"ז מרגליות)

ו.

בספר ארץ החיים מביא דברים הנ"ל מהרה"ק ר' אורי מסטרעליסק זי"ע

פב) פעם אחת התפלל בשבת קודש לפני העמוד, וכשהגיע לפסוק שומר נפשות חסידיו ומיד רשעים יצילם, אמר כמה פעמים בבכיה גדולה, אמר התפילה שאלו אותו התלמידים מה היה כוונתו בבכיה ובכפלו כמה פעמים הפסוק רבות רעות וכו', וענה בפה קדשו: אשר ראה בעיניו פקוחא שקודם ביאת הגואל יהיה מפורסמי הדור ימצא ביניהם מפורסמים שיהיו רשעים גמורים, ועל זה בכה שומר נפשות חסדיו מיד רשעים יצילם.

(ארץ החיים א' פרק ב', נדפס בספר תלמידי הבעל שם טוב הקדוש
חלק ב"ד)

ז.

דברים הנ"ל מהרה"ק הנ"ל בשינוי קצת

והרה"ק מסטרעטין זצ"ל אמר משמו על הפסוק שומר נפשות חסידיו
מיד רשעים יצילם שאמר: לפני ביאת המשיח יהיו רבים
רשעים גמורים רחמנא ליצילן, אבל הן החסידים הם בתמימותם סוברים
שרבם הוא עובד ה' ולכן נוסעים אליו, לזאת התפלל דוד המלך עליו
השלום שומר נפשות חסדיו מיד רשעים יצילם שלא יכשלו חס ושלום
ברבים כאלו.

(אור עולם אות י"א)

ח.

היהודי הקדוש זי"ע

משיח צדקנו ישלח מעל פניו הרבה חסידים עם
מלכיהם בראשיהם שילכו לקראתו – לא וועיל טענת
החסידים שטעו בו, כי צריך להתפלל על זה כל ימיו –
יותר עבודה הוא להיות מחובר לטהור מלהיות טהור
בעצמו

אות ו') על הא דאמרו חכמינו זכרונם לברכה כל המחובר לטהור
טהור, הקשה לו פעם אחת הרב הקדוש חכם הרזים מו"ה ש"ב
ז"ל מפרשיםחא אם בן לקתה מדת הדין, היתכן זאת שיתדמה לך צדיק

אמיתי אשר היה פרוש ומובדל מהבלי עולם הזה ועבד כל ימיו להבורא יתברך שמו במסירות נפש, והוא אך התחבר לו יהיה נעשה טהור כמוהו, והשיב לו כי להיות מחובר לטהור הוא עבודה יותר גדולה מלהיות טהור בעצמו, והובא דבריו אלה בכמה ספרים משמו, (ומתאימים דברים אלו לאשר שמעתי מפי ידידי המנוח החסיד המופלג מו"ה יצחק בער הכהן משערבערשין, ששמע בעצמו מפי הרב הגאון הקדוש מו"ה ליבוש זצ"ל אבדק"ק צוזמיר תלמידו של היהודי הקדוש ביום ראשון דראש השנה סיפר בשם רבו היהודי הקדוש זי"ע כשיבוא משיח צדקינו אז ילכו לקראתו כל הצדיקים, ומנהיגי ישראל, עם אנשים החסידים אשר שאבו מימיהם ויהיו בניהם מנהיגים כאלה אשר משיח צדקיטנו יאמר להם גש הלאה עם החסידים שלך, (פעם אחת אמר משיח צדקינו וועט זייא זאגין פארט דיר מיט דינע חסידים), ואז יקרבו החסידים ויבכו מאוד ויאמרו משיח צדקינו מה חטאנו ואשמנו הלא היה לנו אמונה כי הוא צדיק אמת, ומה תלונתך עלינו, ומשיח צדקינו ישיב להם כל ימיו של איש מהצורך לבקש מהבורא יתברך שמו כי יזכה להתקשר בצדיק אמת. והבורא יתברך שמו לא ימנע טוב מההולכים בתמים, ואם היה רצונכם באמת להתקשר בצדיק אמת היה מאיר לכם האמת, ובוודאי לא היה רצונכם האמת להאמת.

תפארת היהודי חידושי תורה וסיפורים

ט.

הרה"ק הנ"ל

גנה מאוד שדאה ברוח קדשו שיגם הענין של רבי"ט
ותקלקל ומה יעשו ישראל

(עוד שם) שמעתי מעשה מהרה"ק היהודי זצ"ל, פעם אחת היה

היהודי זצ"ל בלילה עם הרה"ק ר' שמחה בונם זצ"ל שהיה תלמידו, והיהודי לא היה ישן רק חושב וגנח מאוד, ושאל לו הר"ר שמחה בונם זצ"ל מה מע"כ גונח, ואמר היהודי זצ"ל, אני חשבתי שלאחר משה היו שופטים, ולאחר שופטים נביאים, ואחר כך אנשי כנסת הגדולה, ואחר כך היו תנאים ואמוראים ופוסקים, ואחר כך היו מוכיחים לשם שמים, ואחר כך נתקלקלו שנתרבו המוכיחים שלא לשם שמים, ואחר כך התחילו רבי"ם, על זה אני גונח שאני רואה שגם זה יתקלקל מה יעשו ישראל. ע"כ.

נפלאות היהודי, (חידושי תורה דף 46)

י.

נבואת הרה"ק מרוזין זי"ע

**בעקבתא דמשיחא ירד אש מן השמים לנביאי הבעל,
ויהיו נסיונות גדולים ועצומים – אני מודיע זאת למען
תדעו להזהר**

זכר הזהירו על זה רבותינו הצדיקים והקדושים מדורות שלפנינו שראו ברוח קדשם מה שיארע לנו מהנסיונות בעיקבתא דמשיחא, ושמעתי מפי תלמיד חכם מפורסם ואיש מהימן ששמע כמה פעמים מאביו ששמע מחותנו אשר היה רגיל אצל הרב הקדוש מרוזין זי"ע יותר מעשרים שנה, ושמע מפה קדשו דיבורים אלו, תדעו דכמו שירד אש מן השמים לאליהו בהר הכרמל ולא ירד לנביאי הבעל, בעיקבתא דמשיחא יהיה ההיפך שירד אש מן השמים לנביאי הבעל ויהיו הנסיונות גדולים ועצומים קשים ומרים, ואני עומד ומזהיר לכם על זה למען תדעו להיות זהירים בדבר, וכעין זה מקובל מהרה"ק מראפשיץ

ז"ע ועוד צדיקים וקדושים שהגידו מראש גודל הנסיונות שיעמדו
לנגדינו והזהירו על זה.

(על הגאולה עמוד קל"ו)

יא.

השלמה על דברים הנ"ל

**המקרב רחוקים ומרחק קרובים בידוע שהוא מנהיג
שקר**

הנה ידוע שהאיש המהימן שממנו שמע רבינו הדברים הנ"ל הוא הרב
הגאון הישיש מזה"ר שמואל בנימין שישא עליו השלום ששמע
מר' יעקב הנ"ל עוד דברים נוספים שהיה מקובל אצלו מהרה"ק מרוזין
ז"ע שנראין כמו השלמה לדברים הנ"ל שאמר: תדעו שקודם ביאת
המשיח כמו שיהיו גדולים וצדיקים שיבררו גם כן מהתורה נביאים
כתובים ש"ם בבלי ירושלמי וכו', היפוך מדרך האמת כדרך הרשעים
ותדעו להשמר דמאד מהם. ושאלו אותו אם כן איך נוכל להכיר אותם,
והשיב שהמבחן הזה יהיה בידכם שבאם על אנשים יראים וכשרים ימצא
תמיד חובה, וירחק אותם ועל רשעים ימצא תמיד זכות ויקרב אותם הרי
זה סימן שהוא גם כן מהם והרחק תרחיקו מאתו, עד כאן דברותיו
הקדושים.

יב.

הרה"ק מרוזין בימינו: גם הצדיקים תמהין מה פעל אל
 – בימינו יאמר, המנהיגים הם הגורמים החשוכות
 הגדול

וקדושת זלה"ה בייטב פנים (אבני זכרון לראש השנה וליום
 הכיפורים) מביא בשם רבינו הקדוש אור ישראל מרוזין
 זלה"ה שפירוש מאמר הכתוב (במדבר כ"ג) כעת יאמר ליעקב ולישראל
 מה פעל אל, כי בימים הקדמונים היתה הנהגתו יתברך נעלמת מעיני
 המונים, אבל גילה סודו אל עבדיו הנביאים והצדיקים, אבל עתה
 בעוונותינו הרבים צרות תכופות זה לזה צרורות על שכמנו אשר גם
 בעיני ישראל הם בני העליה יפלא מה זה ועל מה זה עשה ה' ככה, וז"ש
 כעת יאמר ליעקב ולישראל הם שני מדרגות המונים ובני עליה, בלשון
 תמיהה מה פעל אל, ע"כ. ומסיים אא"ז זלה"ה שם, והגדותיו בשמו לפני
 מורי זלה"ה והוטב בעיניו, עכ"ד.

ולפי מצד דורנו אפשר לפרש הפסוק כעת יאמר ליעקב ולין ישראל
 שהוא כמו בשביל ישראל בסיטבת ישראל ובעבורם (ומצינו כמה
 פעמים שהלמ"ד משמשת במקום בעבור ובשביל) ותהיה כוונת הכתוב
 כעת יאמר ליעקב ולישראל כלומר בשביל מעשי ישראל הם מנהיגי
 הדור יאמרו מה פעל אל, כי מעשי המנהיגים גורמים לחשכות ולהסתר
 פנים הנורא עד דתמחיו ושילין מה פעל אל, והבורא כל העולמים יעזור
 שנזכה לראות מהרה בישועת כל ישראל, ובשמחתן בהתגלות כבוד
 שמים עלינו במהרה בימינו אמן.

דברי יואל פרשת נשא עמוד קפ"ח

יג.

הרה"ק ר' שמואל מסלונים זי"ע

מדרש לפני הגאולה תרד אש מן השמים לצדם של הפורקי עול – זה יהיה הבירור האחרון שלא יתבטלו בני ישראל הכשרים אפילו בני מופת זה

בא אתה וכל ביתך אל התיבה, התורה הקדושה היא נצחיות וכל דיבור מתוכה נוגע לכל איש מישראל בכל עת, כשם שיש פרשה בתורה כי תצא למלחמה על אויביך (דברים כ- כ"א) ופירשו בספרים הקדושים שהכוונה על מלחמת היצר שבכל זמן, כמו כן יש לומר שענין התיבה הוא א יידיש ווארט, בכח התיבה שיהודי מוציא מפיו לפני הקדוש ברוך הוא בבחינת אמת, יכול הוא להינצל ממי המבול הזידונים ולטוהר את עצמו מכל מיני רתיחות דם טמא, ובמיוחד בזמן הסתר כמו של ימינו, שהחשכות גדולה, צריך לעשות בחינת תיבת נח שהתאחדו בתוכה כל מין טהור, דהיינו שכל היהודים הכשרים יתאחדו ויתקשרו באהבת חברים אמיתית, והנה איתא במדרש, כי בימים שלפני הגאולה האמיתית כאשר יצטרכו כבר להקים את בית המקדש יתפלגו בני ישראל לשני צדדים, הכשרים באמת יחפצו באותו כהן גדול שהם יבחרו בו כמתאים לעטרה זו, ואילו הפורקים עול יאמרו שהם היהודים האמיתיים, והם הם שצריכים לבחור את הכהן גדול כפי הבנתם, וכיריעו אז ביניהם כדרך הבחי' שהיתה בימי אליהו ז"ל, דהיינו שיעשו ביניהם סימן שכל מי שיענו לו באש מן השמים האמת אתו, והנסיון הגדול יהיה אז באופן זה שהאש מן השמים תרד לצדם של אלו שהתרחקו מן התורה והם יצליחו במלחמתם, אך זה יהיה הבירור האחרון כי הכשרים באמת לא יתבטלו אפילו בפני המופת הזה, והעצה להחזיק מעמד במצב נורא זה לכל יהודי היא שיהיה מקושר לצדיקים וליהודים כשרים

המקושרים לתורה, כי התורה היא נצחית, ובכח זה אפשר להתחזיק מעמד בכל העתים והמצבים.

דברי שמואל פרשת נח

יד.

הרה"ק מלובלין זי"ע

**בעוון המנהיגים שכל אחד אומר אני אמלך נידחת
הגאולה**

ט"ז. ושמעתי מכבוד קדושת אדמו"ר הרב הקדוש רבינו יחזקאל משינאווע זי"ע בשם רבינו הקדוש החוזה מלובלין זי"ע כי פעם אחת הגיד בשמחה שרואה ברוח קדשו הגאולה קרובה מאוד, וכבר החלו הבני משה להתעורר לילך להלחם בעדנו כי כן הוא העת רצון מן השמים, וזמן קצר אחר זה בכה (הרבי מלובלין) מאוד, ואמר כי רואה ברוח קדשו שיצא כרוז מן השמים שיחזרו מהליכתם וערכיתם למלחמה בעדנו מפני כי הגאולה נדחית לזמן בעוון המנהיגים בדורנו, שכל אחד אומר אני אמלך, עד כאן דברותיו הקדושים, ואנן מה נעני אבתריה, על אחת כמה וכמה בדור השפל החשוך הזה, ה' ירחמנו ב"ב.

(דברי תורה מהרה"ק ממזנקאטש, מהדו"ת א' ט"ז)

טו.

הרה"ק מראפשיטץ זי"ע

**קודם הגאולה יהיו ראשים שהס"מ ירכב עליהם – לא
יהיו ניכרים – בהכרח להכניע א"ע**

על זה אמר מורי הקדוש רבינו נפתלי (מראפשיטץ) אל הצדיק ר' מרדכי ליפא בעיר ראווע, דע ידידי שקודם ביאת משיח יהיה ראשים שהכלב הס"מ יהיה רוכב עליהם, ולא יהיה ניכרים, ובהכרח להכניע א"ע, כי מי יודע מה בלבנו, ולא יכול להנצל מהם אלא הלומד תורה לשמה ויש לו אמונה, ומה נפקא מינה מזה שאמרתי לך, כי חלילה שיעלה על מחשבה כזאת כי ה' יראה ללבב ולא האדם, אלא שתבקש רחמים בבכיה לפני השי"ת ינחנו בדרך אמת, ע"כ אמרי קודש.

(זוהר חי פרשת ויחי דף תכ"ו)

טז.

עוד מהרה"ק הנ"ל

**רב העיר עם אשה נכריה (מינות) ויאמרו אחריו אין
קדוש כמוהו**

כמו ששמעתי מפה קדשו אדמו"ר הרב הצדיק הקדוש ר' אברהם שמחה זצ"ל הרב מבארניב ומנוחתו כבוד פה עיר הקודש ירושלים ת"ו, שאמר בשם זקינו הרב מראפשיץ זצ"ל, שאמר דעו כי קודם ביאת המשיח יתרבה כל כך השקר בעולם עד שרב העיר יסע יחדו עם אשה נכריה (כוונתו על מינות) בעגלה אחת, ורבים מבני העיר יאמרו אחריו אין קדוש כמוהו וכו'. ע"כ מה ששמעתי מפיו הק' הנ"ל.

(אשרי האישי דף מ"ט)

יז.

עוד מהרה"ק הג"ל

**כל האדמורי"ם יסעו ביחד עם הבעל דבר על קרון,
ביקש מבניו שלא יעזרו לרחוק הקרון.**

שמעתי מפי עד שמיעה, אשר מרן ז"ל סיפר מהרה"ק מראפשיטין שאמר, אשר לפני ביאת המשיח יסע הבעל דבר על קרון, וכל האדמורי"ם יסעו עמו על הקרון, ואמר הרה"ק לבניו הק' הלא גם אתם תהיו רבי'ם, בעט איך איך איר זאלט כאטש נישט העלפן שטופן דעים וואגן, עד כאן. ועל זה סיים מרן הקוה"ט זי"ע (מסאטמאר) אל העלפן זיי שטופן, ע"כ.

(מכתב התעוררות עמוד ע"ג)

יח.

הרה"ק ר' דוד מלעלוב זי"ע

**בדור האחרון יהיו רבי'ס שיסעו בשבת קודש –
בהכרח ילכו לקבל פניו מפני פיקוח גפש – ביקש מבניו
שלא יעזור להם על כל פנים**

הרה"צ מוואידיסלאב ז"ל סיפר כמה פעמים מה שמקובל אצלו מבית אבותיו, שזקיני הרה"ק והנורא ר' דוד מלעלוב זי"ע אמר פעם אחת לבני הרה"ק ר' משה מלעלוב זי"ע בזה הלשון: משה לעבן, זאלסט

וויסן, פאר משיח וועט קומען וועלן זיין רעביס וואס וועלן קומען צו פארן אום שבת און אוועקפארן אום שבת, און דער גאנצער עולם וועט ארויסגיין באגלייטן, און דו וועסט אויך מוזן ארויסגיין, ווייל אויב נישט וועסטו זיין איינגעשטעלט מיטן לעבן, און דער וואגן וועט אריינפאלן אין בלאטע, און דער גאנצער עולם וועט העלפן ארויסשטופן זאג איך דיר, געדענק אז עס איז שבת קודש זאלסט כאטש נישט העלפן מיטשטופן די וואגן. עד כאן לשונו הקדוש.

יט.

אפילו צדיקים יהיה להם נסיונות באמונה – העצה לפרסם, שאני אמרתי זה מראש

בסוף ספר תפארת ישראל הביא שם מבעל אור המאיר מזיטאמיר כעשרה מינוט לפני פטירתו ביום ערב חג השבועות הגיע אליו תלמידו הגאון הגדול ר' שניאור מסאסטוב ז"ל ואדמו"ר ז"ל שכב ופניו אל הקיר אז הסיב את פניו ואמר זה אתה הוא שניאור, עוד יהיה זמן לךפני ביאת המשיח שאפילו איש כמוני וכמוך יהיה להם צורך להתבודד בפינה לעשות חשבון אם אמונתו שלימה שיש בורא בעולם, והעצה לזה שתפרסם שאני אמרתי את זה מראש.

ב.

בעיקבתא דמשיחא יתפשט האפיקורסות אצל רבנים יותר מפשוטי עם – הפשוט יבזה את הרב שנכנסת בו אפיקורסות

בספר זכרון יעקב יוסף (מערכת צ') כותב שמעתי מאחד מידידי שראה בספר הקדוש רב ייבי מאיש אלוקים קדוש ר"י מאוסטרהא זצלה"ה שפירש המשנה סוטה בעיקבתא דמשיחא חוצפא יסגי, כי קודם ביאת המשיח תתפשט האפיקורסות אפילו אצל רבנים, ופשוטי עם לא יזיק להם כל כך, כמו שדרך תולעת העש שאוכל בנדים מתפשט דווקא בבגדים חשובים כמו של צמר ומשי אבל לא של שק, כמו כן קודם ביאת המשיח יתפשט אצל הרבנים שאינם נשמרים מן האפיקורסים וכו', ואיש הפשוט יבין שהרב הוא אפיקורס ויבזה אותו, והרב יאמר לו חצוף, והפשוט ישיב, אמת שזה חוצפה ממני לבזות את הרב ואני חצוף, אבל אתה באמת אפיקורס, וזה פירוש המשנה, בעיקבתא דמשיחא חוצפה יסגי, היינו שיהיו הרבה מחוצפים שיבזו את הרב שנכנס בו אפיקורסות.

כא.

הרה"ק מקאצק והרה"ק מלעכוויטש זי"ע

אפילו רבי'ס יהיו צריכים רחמים שלא יפלו למינות – זהו חבלי משיח שייצמה אצל כל צד מינות

בספר אמת ואמונה דף ו' ע"ב שנדפס בשנת תרס"ח בפעירטקוב בהסכמת הגאון ר' חיים מבריסק זי"ע, כתוב שם בזה הלשון,

ואם רצונך לדעת מנא אמינא לה שבעיקבתא דמשיחא שדא תיכלא
 בכולא בענין האמונה ר"ל, הנה מלבד מה שהגידו רבותינו ז"ל חדשים גם
 ישנים בספריהם הקדושים, שעיקר הברור בכלל יהא באמונה, יש לי
 בקבלה מה ששמעתי באזני מראש כל בני הגולה אדמו"ר מסאכטשוב
 שליט"א (זצ"ל) בשם חותנו מקאצק זצוקללה"ה זי"ע שבעיקבתא
 דמשיחא וועלן דארפין אפילו וויסע זשיפעצים רחמים נישט אוועק
 צופאלן אין מינות, גם שמעתי מהרב הצדיק זכו' ר' משה מקאברין
 זצוק"ל שאמר בשם הרה"ק מלעכוויטש ז"ל, כי זה ענין חבלי משיח, סי
 וועט זיך ווידמען אין יעדערין א צד מינות, רחמנא ליצלן.

כב.

הרה"ק ר' בונם מפרשיסחא זי"ע

**אפילו הצדיקים יהיו נבוכים באמונת המשיח מרוב
 ההסתר**

ס"א) כתב לי מחותני הגאון החסיד אבד"ק סעאראצק שי' סיפר לו
 הרה"ק ר' שמעיה שלמה ז"ל בשם אביו הקדוש ר' יעקב ארי'
 מרדזימין (תלמיד הרה"ק מהר"י מזוארקין) ששמע מהרבי ר' בונם שקודם
 ביאת המשיח יהיה הסתר גדול כל כך עד שלא יבינו גם הצדיקים
 שהולכים בבגדי לבן, היכן ואמתי, ויהיה נבוכים גם כן באמונת המשיח.
 (שמחת ישראל, מאמרי שמחה)

כג.

דברים הנ"ל בשינוי קצת

ס"א) כתב בספר גאולת הארץ (דף ו') שמעתי מהרב הצדיק מראדזמין זי"ע ששמע מפי רבו הרה"ק מו"ה ר' שמחה בונם מפרשיסחא זצ"ל, שקודם ביאת המשיח אף הצדיקים המפורסמים יהיה נבוכים חס ושלום באמונת ביאת המשיח, מרוב ההסתר שיהיה אז בעניני הטבע, ואין זה מהנמנע אחרי שני אלפים שנה לערך מחורבן הבית וכו' ע"ש. ועיין לעיל אות ס"א.

(שם)

כד.

הרה"ק הרי"מ מגור

אם יהיו מנהיגים לפני הגאולה שינטו מדרך השי"ת לפי פשוטי, לא ישמעו להם

ד) בסוף ספר חידושי הרי"ם על מס' גיטין והלכות קידושין אשר נדפס בווארשא בשנת תרל"ו כתב שם בהשמטות לפרשת שלח, וזה לשון קדשו: כתיב בפרשת ציצית לתקן חטא המרגלים ולא תתורו פירוש רש"י לבא ועינא שני מרגלים, והיה חטא שהגם שהעשרה נשיאים עיני העדה אמרו כן, היה ראוי לבני ישראל שלא תתורו אחריהם, והוא ללמד לכללות ישראל שהגם שיהיו נביאי שקר או מנהיגים כירעבם ושאר גדולים, ויראו שנוטים מדרך השי"ת לפי פשוט, לא ישמעו להם כלל, ואפשר יהיה עוד נסיונות כאלו קודם הגאולה, עד כאן לשונו הקדוש.

(וכ"כ בספר הזכות פרשת שלח להנ"ל)

כה.

אפילו לבושי בגדי לבנים יקשה עליהם האמונה

קודם ביאת משיחנו יהיה אז רחמנא ליצלן צרות גדולות ונוראות, ומפני זה אז אפילו אנשי צורה בבגדי לבנים (בל"א וייסע זאפיצעס הוא מלבוש הצדיקים אז) יקשה עליהם מלאחוז (בל"א אונציהאלטיין) בשמע ישראל, וכמ"ש שישאר כי אם אחד בעיר ושנים במשפחה (ואחרי זה הכה באצבע צרדה שלו ואמר:) לא בן הוא אלא אחד בעיר יציל על כל העיר ושנים במשפחה יציל כל המשפחה.

חידושי הרי"ם גלות ונאולה

כו.

הגר"א זי"ע

עוון הדור של עיקבתא דמשיחא יהיה שיעמידו דיינים ופרנסים שאינם נוהגים – יתגבר החוצפה אף בזקנים וגדולי הדור – יתחייבו כליה בעוון החנופה – אך הקדוש ברוך הוא ירחם עליהם כי לא עשו רק מחמת יראה מבעלי אגרופין

בחצר גנת ביתן המלך. שאלו תלמידיו את רבי שמעון בן יוחאי וכו', עד והיינו דכתיב וכו', ענינו כי הכלייה דמגילה זו מרמז על גמר הכלייה שבעקבות משיחא כמו שכתוב ובעת ההיא יעמוד מיכאל השר הגדול כמו שכתוב בחלק ל"ח עיין שם.

ושאלו מפני מה נתחייבו וכו' שבאותו הדור וכו' אמר להם אמרו אתם, שקשה לכם דווקא שבאותו הדור הא בלאו הכי לא קשיא לכם על חיוב הכליה אם כן אמרו אתם, א"ל מפני שנהנו מסעדתי של אותו הרשע, מתאוותיו של יצר הרע וממשותיו, אבל זה קשה לנו הלא רבים שתו מזה מכמה שנים מימות עולם ומה חטאו אותו הדור יותר, וא"ל כי זה בלאו הכי אי אפשר לומר דאם כן אותם שהלכו אחר המשתה יהרגו, וזהו אמרו אם כן שבשושן יהרגו וכו', א"ל אמור אתה א"ל מפני שהשתחוו לצלם, והענין כי בעיקבות משיחא חוצפא יסגי (סוף סוטה) ונערים ילבינו פני זקנים וזקנים יעמדו מפני נערים, וזהו כוונתם שאמרו (חגיגה י"ד) י"ח חללות של ישעיה ולא נתקררה דעתו וכו', וזה קשה להולמו וכי סלקא דעתך שישעיה שונא לישראל היה, אלא דכל דוחקין דעבדין לישראל בגלותא מקרב פורקנא כמ"ש אנרא דכלה דוחקא, ולכך כל הקללות הן לטובתן לקרב הגאולה ואף על פי כן לא נתקררה דעתו עד שאמר ירהבו נער בזקן, שאז וודאי אתי משיחא דבעקבות משיחא חוצפא יסגי, והענין של החוצפא ההיא כי מעמיד דין ופרנס שאינו הגון, ואמרו (סנהדרין ז) כל המעמיד דין שאינו הגון כאילו נוטע אשירה וכו', ובירושלמי קראם אלהי כסף ואלהי זהב (עין שם במהרש"א) ולכך נערים פני זקנים ילבינו, אבל זקנים יעמדו מפני נערים מי הכריחן לכך, אלא שגברה החוצפא והוא אף בזקנים ובכולם גם בגדולי הדור, ואמרו (סוטה מ"א) בשעה שהחניפו לאגריפס המלך נתחייבו שונאיהם של ישראל שבאותו הדור כליה, ולפיכך נתחייבו ישראל שבאותו הדור דווקא. א"ל וכי משוא פנים יש בדבר, בשלמא על סעודתו לא מציינו בפירוש שנתחייבו כליה אבל עבודה זרה קשה, א"ל הם לא עשו אלא לפנים מחמת יראה שהם בעלי אגרופין על פי פקודת השרים מעובדי כוכבים כמ"ש בירושלמי, אף הקדוש ברוך הוא לא עשה אלא לפנים.

פירוש הגר"א ע"ד הרמז מגילת אסתר א'

כז.

החתם סופר זי"ע

**בעקבתא דמשיחא יעמדו מנהיגים לישראל בעלי זרוע
מהערב רב – אם כן יהיו המנהיגים חס ושלום אז...
שלא יזכר שם ישראל עוד ה"ו – אך קיום היהדות
והיה, שלא יגורו מפניהם אם יאמרו נגד התורה
וקבלת האבות**

מובא בספר לב העברי חלק א' דף ל"ג ע"ב, וזה לשונו: בעשרה מאמרות דורש מאמר מתניתין דסוף סוטה, בעיקבתא דמשיחא אז רק היראים אשר יהיה להם אומץ דקדושה לא ישאו פני גדול, ולא יגורו מפני איש אלא יעמדו בתוקף עוז על אמונתם עד ביאת הגואל, וכעין זה שמעתי מעשה הנעשה אצל רבינו זצ"ל, (מובא דבריו בספר חוט המשולש דף מ"ב קצת בשינוי לשון).

פעם אחת היה רבינו (החתם סופר) זצ"ל בקיץ מקום סמוך לקהילתנו פרעשבורג לשאוב אויר צח, ותמיד דר במדור בית נכרי, פעם אירע שהיה משנה דירתו והלך לגור אצל בן ברית איש נכבד וירא אלוקים אבל היה עם הארץ גדול, ולא עברו ימים, עד ששמע רבינו שהבעל האכסניא מדבר עליו מאוד, ושלה תיכף, לקראתו אם אמת הוא, וענה כי אמת הדבר ושאלו מה ראית ממני, והשיב שראיתי מאחורי הדלת את רבינו שישב לסעוד בצהרים בשבת קודש בלי קידוש, ואיזה יהודי אוכל בלא קידוש, והוא לא ידע כי כבר קידש אחת תפילת שחרית, ובלילה הרחר רבינו ז"ל על מה עשה לו ה', היא סיבה שלעת זקנותו יאמרו עליו בפומבי שהוא עברייך, ועלה בדעתו מפני שעבר על דברי חכמינו זכרונם לברכה עם הארץ חסיד אסור לדור בשכנותו, ועדיין לא

נתיישב בדעתו, כי אמר הלא הייתי יודע מהגמרא הזאת, ולמה לא נתן ה' בדעתי האי גמרא, ולא הייתי משנה דירת, שוב אמר נתת שמחה בלבי ה' על זה הייתי מצטער כל ימי הלא יעמדו על ישראל טרם ביאת הגואל ב"ב רועים רעים בני ערב רב בעלי זרוע, כמבואר במתניתין ובזוהר הקדוש, והרהרתי שאם כן יהיו המנהיגים חס ושלום, ואז לא יזכר שם ישראל עוד בזמן ההוא, וזה הראה לי כמה גדול מה שאמרו חכמינו זכרונם לברכה במס' ביצה כ"ה, למה נתנה תורה לישראל, מפני שהם עזין, חזי אנן אני זקן ורב גדול וכמה תלמידי חכמים באים לקבל פני, אפילו הכי אמר האי בעל אכסניא עם הארץ כי אני עבריין חס ושלום, למה, מפני שהוא ראה מאבותיו שעושיין קידוש בשבת קודש בצהרים, ואני לא עשיתי כן, אם כן לא אתי'אש, ומובטח אני כי הנאמנים לה' לא ישאו פני איש, המעשה הזאת סיפר רבינו ז"ל כמה פעמים לתלמידיו אשר הם בחיים אתנו היום, עד כאן תוכן דברי הלב העברי.

(עיין לקמן פרק י"ט אות ט"ז מאמר זה קצת באופן אחר)

כח.

אחד מזמני הגאולה היותר בטוחים כשישראל הם בתכלית השפלות שאין למטה ממנו, וזה על ידי שפלות המנהיגים, ועל ידי זה יביט פני משיחנו

כתיב מגנינו ראה אלוקים והבט פני משיחך כי טוב יום בחצריך מאלף בחרתי הסתופף בבית אלוקי מדור באהלי רשע כי שמש ומגן ה' אלוקים חן וכבוד יתן ה' לא ימנע טוב להולכים בתמים, (תהלים פ"ד).

הנה פסוק ראשון מגנינו ראה אלוקים וגו' יראה דנוגע עיקר להא דידן, כי השומע ישמע ויאמר בלבו זה נאה דורש ונאה מקיים כי

משון כן נסעתי וברחתי מהעיר להגן עליהם מבחוץ, כמו שהם סוברים בעוונותינו הרבים שאני להם למגן, אבל לבכי לא כן ידמה כי ברחתי לנפשי הלא כתיב מי האיש הירא ורך הלבב, ואמרו חכמינו זכרונם לברכה (סוטה מ"ד ע"א) מעבירות שבידו ואפילו שח בין תפלה לתפלה חוזר עליה מעורכי המלחמה, אחיי ורעיי מי ישמע ולא יחוש הלא עבירות כאלה כהנה וכהנה עברו ראשי וכמשא כבד כבדו ממני, ואיך אשא ואסבול כל אלה- ועד כה דברנו בגאוני עולם צדיקים המגינים על דורם כחומה אשר היה נקיים וחרף מפשעים, אבל לאזוב הקיר כמוני תחילו אחי, ואם עלי תשאון פניכם, אוי לאותה בושח אוי לדור שכך עלתה בימיו, שיהיה קהל גדול וחשוב מעם ה' נתונים בספק סכנה, ויהיה עיניהם נשואות לעני ואביון, אתה ה' הביטה וראה עמידתנו דלים וריקים הלוא אתה הלוא אתה ידעת לאיזה שיעור מהשפלות הגיעו בניך אם אלי ישאו עיניהם ויכרעו ברכם, והנה ידוע כי משיח צדקינו סובל מרעין בישין בעוונותינו יום יום, והקדוש ברוך הוא כמסתיר פניו ממנו עד עת קץ אז ירא ה' ויביט עליו הבטה לטובה, וכמ"ש רמב"ן גם כן בפסוק וירא אלוקים את בני ישראל וידע אלוקים עיין שם (שמות ב' כ"ה).

והנה אחד מזמני הגאולה היותר בטוחים הוא בהיות ישראל בתכלית השפלות שאין למטה ממנו אזי על כרחך יביט פני משיחו למשו שמן משחת קודש, ובמה יודע איפה שפלת בני ישראל הוא בראות אלוקים את מגינם אשר יבטחו בו אזי יראה ה' כמה מהשיעור שפלות הגיעו שאין למטה ממנו, וזה שאמר קרא מגיננו ראה אלוקים אותו המגין שאנו חסים בצילו ועל ידי זה והבט פני משיחך הבטה לטובה ולשנת גאולה.

חתם סופר דרוש לה' תמוז תקס"ט

כ"ט.

רבינו הקדוש מסאטמאר זי"ע

**אם החתם סופר אמר כן בימינו אכן מה נענין אבתריה
– על ידי התמורה הגדולה אכן עצה אחרת רק לזכות
אל הגאולה**

וכמו שכתב החתם סופר זלה"ה לפרש הכתוב מזנינו ראה אלוקים
והבט פני משיחך, שהקדוש ברוך הוא יראה מי המה המזנינים
על ישראל ויתראה שאין לנו עצה אחרת אלא הבטת פני משיח צדקינו,
ואמר זה החתם סופר זלה"ה בדורו, ואנן מה נענין אבתריה בירידה
הנוראה שאין לה דמיון וערך לדור שלפנינו, ובפרט בהתמורה הנוראה
שקרה בזמנינו שהגענו בעוונותינו הרבים לדור שכולו חייב כאשר
התנבאו חכמינו זכרונם לברכה, וזה על הגאולה ועל התמורה שבדור של
התמורה נזכה לגאולה כי אין לנו עצה אחרת, והוא רחום יכפר עוון ולא
ישחית וישלח לנו את אליהו זכור לטוב להשפיע דעת על ישראל להשיב
לב אבות על בנים ולב בנים על אבותם, ונזכה לגאולה שלימה ואמיתית
ולראות בנחמת ציון וירושלים, ובישועת כל ישראל ושמחתן על ידי דוד
משיח צדקינו, במהרה בימינו, אמן.

קונטרס על הגאולה ועל התמורה דף קפ"ז

.9

**משה רבינו עליו השלום צפה תכלית השפלות של
דורות האחרונים עם מלכיהם בראשיהם ונתירא**

מאוד – הקדוש ברוך הוא נחמו שאדרבה על ידי זה יצמח ישועה גדולה

והנה מקום יש בראש לומר שכשראה משה רבינו עליו השלום דורות האחרונים איך שהגיעו לתכלית השפלות בביטול תורה ותפלה ופרנס שלהם גם כן לפי הדור ואין נביא ומוכיח על פשעם וחטאתם ולהלהיב את לבם לאביהם שבשמים, ועל ידי זה מגושמים המה בתכלית הגשמיות על כן נרתע משה רבינו עליו השלום לאחוריו והיה מצטער מאוד על המראה הזה, אמנם אחר כך נתיישב לבו והיה למנחם ולמשיב נפשו, שאדרבה מזה יהיה קידוש השם יתברך שיתגלה שמו יתברך עלינו ויצמח ישועה גדולה לישראל כי על ידי שאומה הישראלית חהם בתכלית השפלות ובמעלה התחתונה נעשה דוגמת השבירות הכלים הידועים כנ"ל, ואם כן אחר כך יתחדש כנשר נעוריהם ויזכו אחר כך לעולם החדש חיי נצחית (ועיין בספר ישמח משה בפתחה לספר בראשית מה שאמר שם לפ' הפ' נפלה ולא תוסיף קום בתולת ישראל) וזהו היה כוונת משה רבינו עליו השלום בענין שבירת הלוחות לעיני כל ישראל ר"ל כיוון שאנשי דורות האחרונים בראותם בימיהם איך שהגיעו לתכלית השפלות עם מנהיגיהם ומנהלם גם כן לפי דורם ואם כן ייראו לנפשם ויחשבו בלבם שחם ושלום נתחייבו שונאי ישראל כליה על כן הראה להם משה רבינו עליו השלום שבירת הלוחות לעיניהם דייקא שלא יפחדו כי אדרבה על ידי השבירת הכלים יצמח ישועה גדולה וקידש שמו יתברך עלינו שיתחדש עולם חדש ותיקון כל פגם בחיי נצחית.

קדושת יום טוב פרשת ברכה

א.א

הרבה מנהיגים אשר בדור הקדוש היו נחשבים עוד לעובדי עבודה זרה, בדור הזה נעשו מנהיגים ורבי'ס

מתחילה עובדי עבודה זרה היו אבותינו ועכשיו קרבנו המקום לעבודתו וכו' ויל"ד דהוא ליה מתחילה היו אבותינו עובדי עבודה זרה, דלא יתייחס שם זה ע"ש הפעולה, וכי בשביל שהיו עובדי עבודה זרה היו אבותינו וצריך ביאור הכוונה, ונראה דמצינו בפסוקים שמנהיג ומורה דרך מכונה בשם זה כמ"ש באלישע לאלהיו אבי אבי רכב ישראל, וכ"מ בכ"מ, ואפשר דאין הכוונה על אבותינו ממש, אלא ר"ל דקודם שבא אברהם היו ראשי העם כולם עובדי עבודה זרה, וז"ש מתחילה עובדי עבודה זרה היו אבותינו והם היו מדריכי העם, ואחר שקרבנו המקום לעבודתו נתרחקו כל אלו עובדי עבודה זרה וזכינו למנהיגי אמת, ובדרך צחות אפשר לומר דהנה בעוונותינו הרבים בימינו אלה כל מי שלובש איצטלא דרבנן ובגדי לבן מכתיר את עצמו בשם רבי ומנהיג ישראל, ועדת ישראל עליו יסמוכו בדברים העומדים ברומזו של עולם, בעיקרי הדת ובעיקרי האמונה, וכל אחד מכריז ואומר שאך דעתו הוא דעת תורה, ועל ידי זה נעשית התורה כשתי תורות בעוונותינו הרבים, ומתחילה בדורות הקדומים, שלא היה התגברות השקר גדולה כל כך, והיו עוד צדיקי אמת בעולם, וניכרו דברי אמת גם בין ההמון, אז היו הרבה מאלו נחשבו לעובדי עבודה זרה, לפי השקפתם ודיעותיהם בעיקרי האמונה והגאולה, וז"ש מתחילה עובדי עבודה זרה, שאלו שהיו נחשבים מתחילה לעובדי עבודה זרה היו אבותינו, נעשו עכשיו למנהיגי ומדריכי ישראל שנקראים בשם אבותינו, כנ"ל.

מהר"י ט"ב הגדה של פסח דף קמ"ז

ב.ג.

**הדור של עיקבתא דמשיחא יהיה עני ודל ממנהיגי
אמת – המנהיגים הרעים הגורמים שכחת התורה –
עבור להגדיל ביתם ולחזק כסא ממשלתם מתענים את
העם**

אמרו חכמינו זכרונם לברכה אין בן דוד בא עד שיכלו שופטים הרעים מישראל כי המנהיג הוא הדור והדור הוא המנהיג וכל פרצה שאינה מן הגדולים אינה פרצה, ואותו הדור של עקבות משיחא יהיה עני ודל ממנהיגי אמת כי מעט מזעיר יהיה כמו שאמרו חכמינו זכרונם לברכה על פסוק כי ידין ה' עמו ועל עבדיו יתנחם כי יראה כי אזלת יד נתמעטו תלמידים ופירש רש"י תלמידים כאלה המחזיקים ידי ישראל להתזירם למוטב, ומעתה איך יהיה התנהגות עניי הצאן האלו אם רועה אמת אם אין להם ומה יעשו דור יתום אם אביהם האמיתי שהוא הוא המנהיג הזה שכל תכליתו ומגמתו הוא לטרוח עבדי ה' ולקרב לב בנים לאביהם שבשמים, חולץ מהם ובמקום המשפט שמה הרשע רועה אויל ואב חורגי- ואיתא (במדרש) על פסוק על כן קרא שמו לוי משום שעתיד ללות בנים למקום, ובזה אפשר לפרש כוונת התפילה של (יום כיפור קטן). יצוה ה' "חסדו" קוממיות "השיבני" "לנוי" "לפאר" מקום "מקדשי, וחזור ומפרש על ידי מה שהוא כמתמה איך אפשר לשאול מה' דבר זה, ואיך יוכל לקוות שיעשה ה' בן הלוא אמרו חכמינו זכרונם לברכה האומר הקדוש בורך הוא וותרן וותרו מעיו והלא הרואה יראה מעמדם ומצבם של בניו של מקום בענין קיומה של תורה הוא בבחינות וידל ישראל מאוד ישי מקומות שהתורה נעשית קרעים קרעים, וכמה פרצות פרצו בה ויש מקומות שפרו כעומד, ויש שהוסיפו והריעו לעשות עד שפרוץ מרובה על העומד, ויש שכמעט נשכח מהם לגמרי שהמה עם ה', ויש שהיראים ועובדי ה' באמת רק על דרך אבותינו הראשונים

נדרפים ונדרסים ברגל מהכת הפושעים והצבועים, ותורה צוה לנו משה מורשה, אני אומר לך שלא מחשבותי מחשבותיכם, ובאמת יהודה עוד רד עם אל, וסיבת הדברים של שכחת ומיאוס ועזיבות התורה במקומות שונים לא מבני ישראל המה, ורק ראשית אשר בשוחד ישפטו וכהנייה במחיר יורו אשר עבור להגדיל כבוד ביתם ולחזק ולנשא כסא ממשלתם נושכי בשניהם ומתעים את עמי ומוסרים בניו של מקום להריגה ואבדן נצחיי וקראו שלום, ומשיגי גבול עולם אשר גבלו הראשונים, וכי יבוא הזמן שדם עבדיו יקום נקם ישיב לצריו, והן המה הגורמים ומסבבים כן, מש"ה ואני תפלה אל ה' שישבב "וישב מצרף" ו"מטהר" את "בני לוי" הן המה הרועים והמנהיגים שעליהם המצוה הזאת לעורר צאן קדשים עם ה' ולכבם ולטהר לבבם כבורית ולמשוך אותם בדברי תורה ומוסר כאלה המושכים לב אדם כמים, אותם יטהר ויצרף ויבער ויכלה, לא לבד הקוצים אלא גם הפוסחים על שתי הסעיפים ולבושים מלבוש נכרי ואז "והיה לה' מגישי מנחה, שכללא הוא אדם שיש בו יראת שמים דבריו נשמעים ודברים היוצאים מן הלב נכנסים אל הלב בוודאי דבריהם ותוכחתם יעשו פרי קודש אצל המון עם ה' ועשה את אשר חפצתי ואז מנהיגים האלה הן המה באמת כהנים לה' שהרי מקרא מלא הו שמוע מזבח טוב להקשיב מחלב אילים. וכו'.

משכיל אל דל מזהגה"ק רבי הלל מקאלאמיא זי"ע, חלק ג' כלל י פרט א'

ג.ג

המנהיגים הרעים גורמים מכשולות היותר גדולים

עוד יש לפרש דהנה מנהיגי ישראל בשעה שמנהגים את העם על דרך הישרה אין לך מעלה יותר גדולה מזה, אמנם לעומת זה כשיש בישראל חס ושלום מנהיגים לא טובים הם גורמים מכשולים היותר גדולים, וכמבואר בגמרא (בבא קמא דף נ"ב ע"א) כד רגזי רעיא על ענא

עבד לנגדא סמותא, פירש רש"י כשהמקום נפרע משונאי ישראל ממנה להן פרנסין שאינן מהוגנין, וכמו שרואין זאת בחוש בעוונותינו הרבים בדור האחרון הזה עיקבתא דמשיחא שניבאו לנו חכמינו זכרונום לברכה באומרים (סוטה דף מ"ט ע"ב) פני הדור כפני וכו' וסיימו אין לנו על מי להשען אלא על אבינו שבשמים, וכן מצינו בפסוקי (יחזקאל ל"ד) שהנבואה מקוננת על רועי ישראל ופתח לומר הוי רועי ישראל עד שסיים לבסוף שהקדוש ברוך הוא יציל צאנו מהם. (עיין עוד ויואל משה מאמר א' סי' קנ"ג).

(חידושי תורה פרשת קרה, עמוד ר"ג)

פ.ד.

פני הדור של קודם ביאת המשיח

יהיה, איך שיהיה פסוק זה קאי על דור שקודם ביאת בן דוד כן נראה, מבואר מדברי חכמינו זכרונום לברכה רואין מזה איך הוא פני הדור של קודם ביאת המשיח, ואיך יהיה כח ההנהגה של השופטים ושוטרים עד שהעידו חכמינו זכרונום לברכה שיכלו כל השופטים ושוטרים מישראל אוי לנו שכך עלתה בימינו וכו'.

(חידושי תורה דברים שם, עמוד ל"ח)

פ.ה.

אף המנהיגים הכשרים וראים מהשפעת העולם

ומעתה בעוונותינו הרבים הנה הגיע אלינו כל הענין הרע והמר הזה, אשר בעוונותינו הרבים נתפסו ברשת זו, ואיני מדבר מרובם

מהם אשר בעצם בפנימיות לבכם כבר נתפסו לציונות, אלא אף המועטים שאינם כן בעצם הענין אבל יראים מהשפעת העולם.

(על הגאולה עמוד קע"ז)

19.

אין כבוד ה' וטובת הדור לנגד עיניהם

והנה בדורות שלפני ביאת המשיח, ישנם מנהיגים כאלה, ששמים עצמם לעיני העדה אף שבאמת טחו עיניהם מראות את האמת, שאין כבוד ה' וטובת הדור לנגד עיניהם, והמון העם שאינם יכולים להבחין בעין שכלם להבריל בין האור והחושך, נמשכים אחריהם, וחושבים שהם המנהיגים, וזה דבר קשה ומר לדור, והוא הסתר בתוך הסתר.

(חידושי תורה ודרשות מארץ ישראל, עמוד כ"ו)

20.

המנהיגים גורמים כל המכשולות

והנה במדבר ראו כמה פעמים שנכשל הכלל ישראל על ידי המנהיגים כמו בחטא המרגלים שהיו נשיאי ישראל וגרמו מכשול גדול לישראל כמבואר בפסוקים, גם במתאוננים כתיב ותבער בם אש ה' ותאכל בקצה המתנה ודרשו ז"ל הביא רש"י ז"ל בקצינים שבהם ובגדולים ושוב במחלוקתו של קורח היו גם כן נשיאי עדה קרואי מועד אנשי שם שהיה להם שם בכל העולם ועל ידם המשיך לשיטתו את כל העדה אם כן ראו כבר, והנסיון העיד שהמנהיגים שבישראל הם גורמים כל המכשולות, וכמו שהיא גם כן בדורות האחרונים הללו.

(חידושי תורה קורה, עמוד ר"ג)

לח.

הגדולים מושכין את הדור לשיטת הערב רב

וכמו שרואין זאת בדורותינו אלה בעוונותינו הרבים בעיקבא דמשיחא שגדולי הדור נצטרפו ונתחברו עם הערב רב והולכין בשיטתם ועל ידי זה נכשל ונופל כל הדור בשיטת הערב רב, ומכשול היותר גדול הוא מה שדורשין הכל בשם ה' ובשם התורה הקדושה זה גורם את גודל בלבול המוחות ומושכין אחריהם את רוב הדור.

(חידושי תורה בהעלותך, עמוד קל"ג)

לט.

אנשים ריקים נעשו מנהיגי הדור

עינינו רואות וכלות, איך שקמו אנשים ריקים ולבשו איצטלא דרבנן והם משתלטים בכח השקר והפירסום על העם ונעשו מנהיגי הדור, או לו לאותו הדור שאלה הם מנהיגיו.

(קונטרס דברות קודש)

מ.

עכשיו בעוונותינו ההרבים חדל הרועה מלהנהיג, כי הדור מנהיגין אותו לדעתם – בזמן כזה צריך להתבונן בדרכי האבות

וכאשר נתבונן בלשון רש"י ז"ל הנ"ל בשיר השירים על הכתוב אם לא תדעי לך היפה בנשים שכתב שחדל הרועה מלהנהיג אותך ולא אמר שלא יהיה לך רועה, דמשמע שזה ברור שיהיה רועה בישראל, אלא שחדל מלהנהיג, ואינו מוכן דממה נפשך, אם לא נוכל לחשוב שלא יהיה רועה למה נחשוב שחדל מלהנהיג, ונראה שכיוון להמצב הזה שהרועה נמשך אחר הדור אם כן חדל להיות מנהיג כי אדרבא הדור מנהיגין אותו והמה ממשיכין את רועי ישראל לדעתם הנכזבה, ועל אותו הזמן אמר צאי לך בעקבי הצאן כפירש רש"י ז"ל התבונני בדרכי אבותיך הראשונים.

(ויזאל משה שב, עמוד קנ"ז)

מא.

לולא הגדולים היה מציאות להציל רבים מישראל

אבל בעוונותינו הרבים בימינו אלה קמו מנהיגים מתעים המעבירים את העם מדרך התורה ואסור להתבטל נגדם ולהכנע לפניהם, ואמרו חכמינו זכרונם לברכה כל פירצה שאינה מן הגדולים אינה פירצה, ואנו רואים עכשיו שאף על פי שהדור שפל כל כך, מכל מקום היה מציאות להציל הרבה מהמון העם לילך בדרך התורה הקדושה דרך האמת אלא שבעוונותינו הרבים המנהיגים הלא טובים הם בעוכרינו.

(חידושי תורה בשלה, עמוד קע"ט)

מב.

כל מה שהגדולים עושים הדור יעשה

ובעונותינו הרבים דא עקא עכשיו בדורינו עיקבתא דמשיחא, שהמנהיגים משוחדים מיראת הדור ומיראת התמנות וכדומה נגיעות עצומות המסמות עינים, ונמשכו אחר זה אף שארית הפליטה יראי ה' מכח המנהיגים כמבואר במדרש רבה פרשת ואתחנן על הכתוב כי תוליד בנים זה שאמר הכתוב כרובן כן חטאו לי וגו', מאי כרובם אמר רבן שמעון בן גמליאל שכל מה שהגדולים עושים הדור עשוה כיצד הנשיא מתיר והאב"ד אומר וכו' הנשיא מתיר ואני ואסר והדייני אומרים אב"ד מתיר ואנו אוסירם ושאר כל הדור אומרים הדיינים מתירין ואנו וכו', מי גרם לכל הדור לחטור הנשיא שחטא תחילה וכו' (דברי יואל מכתבים חלק א' עמוד קל"ה)

מג.

הבעל דבר לעת זקנותו נתחכם ומפתה רק להמנהיג להכשיל על ידו יתר העם

וכמו כן היא תמיד אף בשאר אדם מי שהוא עלול שהעולם יכשלו על ידו מתגבר עליו הבעל דבר יותר לפי שהעולם עלולים להכשיל על ידו והבעל דבר יכול להרויח על ידו הרבה בפעם אחת, וכמו שהביא החתם סופר זלה"ה בתשובה בשם רבו, שהמלך זקן וכסיל לעת זקנתו גמר בדעתו שסגי לו בכסא של שלש רגלים שמפתה רק לשלשה בני אדם, אלת השוחט להאכיל נבילות ומריפות, ואת החזן שלא יערב

תפילתו, ואת הסופר להכשיל בתפילין ומזוזות, שאם אין תפילין ואין כשרות ואין תפלה אין צריך יותר לילך אצל כל אחד ואחד בפרטיות, כן מביא החתם סופר שסני ליה בכסא של שלש רגלים, והיום אין צריך אף לזה שכבר הוזקן יותר ורב לו מאוד לילך אצל שלשה וסני לי' באחד שמפיץ על ידו מינות בעולם שזה כולל יותר, ובוה סני לי'.

(חידושי תורה תשי"ז, עמוד ל"ד)

מד.

כל המנהיגים עיניהם אל הדור, ועל ידי זה גשפעים מדעות כוזבות

וקל וחומר בן בנו של קל וחומר בדורינו השפל אשר מלבד שבעוונותינו הרבים נתקיים הכתוב ואבדה חכמת חכמיו ובינת נבוניו תסתתר במלוא מובן המילה כמו שאמרו חכמינו זכרונם לברכה, חוץ לזה נה כל המנהיגים עיניהם אל הדור והשפעתו כי צריכים לאותו דבר החזקת טובה והשפעה מהם ומהמונם באופנים שונים, ואין ספק שמשפיעים עליהם בדעות כוזבות.

(על הגאולה עמוד קע"ז)

מה.

על ידי עוון הדור נענשין בסמיות עינים אף המנהיגים הכשרים

ומבואר בזה בהפלאה שסמיות עינים של המנהיגים שלא להכיר האמת היא בא מאשמת העם שנענשים בכך לסמיות עיני המנהיגים, וברש"י ז"ל שם בבבא קמא דף נ"ב ע"א על אומרם עבד

לנגדא סמותא פ"י וז"ל לעז המושכת מנקר עיניה ונכשלת ונופלת בבורות והעדר אחריה, כך כשהמקום נפרע משונאי ישראל ממנה להם פרנסים שאינם מהוגנין, עכ"ל.

ובעונותינו הרבים תרווייהו איתנהו, שעל ידי עוון הדור נתמנים הרבה פרנסים שאינם מהוגנים אבל גם הכשרים והמהוגנים באים לידי סמיות עינים, והלשון עביר לנגדא סמותא משמע גם כן כדברי הפלאה שנענשין בסמיות עינים אף שאינו מתכוון להרע. (ויזאל משה קנ"ב)

מזו.

תפלת יעקב אבינו עליו השלום על דורנו, אף על פי שהגדולים יפלו בשכחת התורה, ישארו על כל פנים יהודים פשוטים לפליטה

ובזה יובן שיעקב אבינו עליו השלום עשה הפועל דמיוני והתפלל לפני השי"ת אם יבוא עשו אל המחנה "האחת היינו במיוחדים שבדור, והכהו, במכה של שכחת התורה וסמיית עינים כנ"ל, על כל פנים והיה המחנה "הנשאר" שהם סתם יהודים יראים שאינם מן הגדולים הם יהיו על כל פנים לפליטה ולא יפלו תחת השפעתם של אלו. (חידושי תורה תש"ב עמוד ל"ב)

מז.

בדור האחרון לא יוכלו לידע הנהגה מן המנהיגים, רק מדורות הראשונים

ובאמת כי אלו השתי בחינות מבוארין בהדיא בדברי רש"י ז"ל הנ"ל בשיר השירים על הכתוב אם לא תדעי לך וגו', שיהיה דור שלא יוכלו לידע הנהגה מן המנהיגים, אבל זה וודאי שהעקבים ניכרים מדרכי הראשונים להתבונן בהם, ויוכל לידע משם המתבונן ומבקש האמת.

(ויזאל משה עמוד קס"א)

מח.

נבואת ישעי' על דורנו

וכמו שהנביא ישעי' מקונן על זה (ישעי' א') שריך סוררים וחברי גנבים כולו אוהב שוחד, וכל זה הפסוק הוא נבואה על דורנו זה בעוונותינו הרבים שכולם הם אוהבי שוחד, וכמו שישנם הרבה פסוקים שמתנבאים על העתיד.

(חידושי תורה תש"ב עמוד ל"ב)

מט.

הזי רועי ישראל

ואזי לעינים שכך רואות ותסמר שערות אנוש בעוונותינו הרבים איך שהם הרועים בדור הזה, וצריכין לסייעתא דשמיא שלא ליפול בהשפעתם.

(חידושי תורה תש"כ עמוד ל"ב)